

Trafik Mühendisliği

Yazan :
Atilla ALPÖGE
Yük. Müh.

○

Çağdaş toplumlar, hızlı nüfus artışları, yükselen geçinme seviyelerinin artan istekleri, tabii kaynakların kısırlaşması gibi çeşitli sebeplerin yarattığı zorluklarla karşı karşıyalar. İktisaden gelişmiş dediğimiz ülkeler bile bu güç durumu yaşıyorlar. Yöneticiler bu dar imkânların baskısından kurtulmak için uzmanlara, bilimcilere baş vuruyorlar. İsteniyor ki belli kaynak ve imkânlar belli insan güçleri ile en iyi biçimde işlensin, değerlendirilsin. İsteniyor ki, para, malzeme, makine, insan gücü, insan zekâsı ile yapılan yatırımlardan maksimum verim elde edilebilsin. Çağımızda bilimin ve teknolojinin bu kadar önem kazanmasının tek sebebi toplumları kısıvrak bağlayan bu zorunluktur. Kısır imkânları en iyi biçimde değerlendirme zorunluğu...

İmkânları mirasyedi gibi havaya savurmanın zamanı artık çoktan geçmiştir. En ufak bir harcamanın, küçük bir yatırımın bile ince ince hesaplanıp yapılacağı çağdır bu. En büyük verimlerin ısrarla arandığı bir çağ.

Bilim ve teknolojinin böylece ilk plana çıkışı, aklın ve matematik düşüncenin önderliğe geçişi uzmanlığı, ihtisaslaşmayı doğuruyor. Kişilerin çalışmaları genişliğine değil de derinliğine oluyor artık. Bu gelişmeyi yurdumuzda da izleyebiliyoruz. İhtisas konuları artmaktadır; kadrolar uzman kişilerin eline geçmektedir. Yakın bir gelecekte, hızlı bir kalkınmanın ilkel şartı olan uzmanlar kütlesi Türkiye'ye hâkim olacaktır. Mühendislik dünyamız da bu rotadan gitmeye başlamıştır. Bu, güzel ve umut verici bir durum.

Mühendislik dallarındaki bu çoğalmanın yurdumuza getirdiği yeni kavramlardan biri de muhakkak ki Trafik Mühendisliği... Çok kişi bu özel konuyu hem önemsemez, hem de trafik polisliği ile karıştırmak gibi bir yanlışlığa düşer. Halbuki yabancı ülkelerde artık trafikçilik teknik bir konudur. Bir mühendislik işidir.

Otomobilin günlük ve vazgeçilmez bir ihtiyaç olması otomobilleş-

meyi hızlandırmış, araç sayılarını arttırmıştır. Öte yandan şehirlerin büyümesi, iş sahaları ile yerleşme sahalarını birbirlerinden kesin olarak ayırmış, bu da evlerle iş yerleri arasında büyük kütle hareketlerini doğurmuştur. Genel taşıt araçları, otomobiller, kamyonlar vs., sokakları doldurmuştur. Bu baş döndürücü gelişme kazaların çoğalması, ölüm ve yaralanmaların fazlalaşması, yol-

Yurdumuzda, ne yazık ki, trafik işleri görevi sadece yasaklamak, ceza vermek olan bir kurumun üzerinde: trafik polisi. Yapısı ve kuruluşu icabı Altıncı Şubeden fazla bir şey beklememek gerekir. Trafikçilik yukarıda da anlattığımız gibi bir ihtisas işidir. Polisin ihtisası da bu değildir. Halâ bizler trafikçiliği ehliyet, fren kontrolü yapmak, kavşaklara geliş güzel birer sinyal koymak, ceza yazmak sanıyoruz. Trafik polisinin kadrosu yetersiz. Bu bilinen bir şey. imkân olsa da kadroyu beş, on misli genişletsek, her

Şehir içi trafik ve genel taşın meseleleri bilimsel metodlarla, araştırmacı zeka ile ele alınmadıkça trafik görevlisi polis resimdeki gibi çaresiz kalmaya mahkûmdur. Bunlar herşeyden önce bir mühendislik konusudur. (Fotoğraf bu araştırma için özel olarak Nisan 1961 tarihinde çekilmiştir)

larda aşırı tıkanıklıkların belirmesi, dolayısıyla millî servet kayıpları, ekonomik zararlarla sonuçlanmıştır. Sorumlular küçük, mevzi tedbirlerin, günlük kararların bu afet karşısında yetersiz kaldıklarını görünce meseleyi daha derinden inceleme yoluna gitmiş, teknikçileri göreve çağırılmışlardır. Trafik Mühendisliğinin kişilik kazanması, belirmesi işte böyle olmuştur. Yol Mühendisliğinin içinde gelişen bu özel konu artık başlı başına bir tekniktir. Yurt dışında trafik mühendisleri geniş çalışma sahası buluyorlar; çok çeşitli konularda uzman biliniyorlar.

araca bir polis ayırsak gene de trafik dertlerimiz çözülmemez; çünkü meseleyi teknik ve bilimsel yonden ele almak gerekir.

Trafik Mühendisliğinin konuları oldukça çeşitli. Temelî gözlemlere, ölçümlere, deneylere dayanıyor; istatistik bilgilerinden çokça yararlanıyor. Örnekler verelim isterseniz.

Şöyle bir araştırma yapılabilir: trafik kazalarında ölüm ve ağır yaralanmalar nasıl olur? Yeni kapıdan fırlayarak mı, başı bir yere çarparak mı, sıkışarak mı? Bu bilgiler toplanıp istatistikler yapılabilir.